

УДК 336.221

Соколовська-Гонтаренко І.Є.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПОБУДОВИ ОПТИМАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНИ

У роботі представлено науково-теоретичне обґрунтування фіскальної, соціально-економічної та організаційно-управлінської домінант податків та оподаткування. Показано зв'язок домінант з функціями податків та їхню відмінність від елементів податків.

Основна увага в статті приділена висвітленню ролі організаційно-управлінської домінанти податків та оподаткуванню, що знаходила своє відображення в роботах інших авторів лише частково.

Розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення адміністрування податків в Україні з метою досягнення максимізації фіскальних та соціально-економічних ефектів оподаткування.

Ключові слова: *податки, податкова система, домінанти податків та оподаткування, функції податків, фіскальна ефективність, податковий тягар, адміністрування податків, податкова служба.*

Постановка проблеми. Проблемам оптимізації оподаткування, теоретичним та практичним аспектам впливу податків на формування доходів бюджету, напрямам реформування податкової системи в умовах ринкової трансформації економіки України присвятили наукові дослідження такі відомі українські економісти і державні діячі: М.Я. Азаров, В.Л. Андрущенко, О.Д. Василик, В.П. Вишневський, В.М. Геєць, А.І. Даниленко, О.Д. Данілов, Н.І. Костіна, Я.В. Литвиненко, І.О. Луніна, П.В. Мельник, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, А.М. Соколовська, В.М. Федосов, Л.М. Шаблиста, Л.І. Шевченко, С.І. Юрій. Проте проблема розподілу податкового навантаження між галузями і видами економічної діяльності залишається мало дослідженою.

Недостатня розробленість, а також необхідність визначення методологічних засад оцінки впливу податків на діяльність суб'єктів господарювання для вдосконалення податкової політики України визначили вибір теми статті, мету і завдання, предмет і об'єкт дослідження.

Отже, тема наукової статті є актуальною. Набір функцій податків та способи їх адміністрування залежать від рівня розвитку держави. Поряд з цим податки, являючи собою механізм акумуляції коштів, призначених у тому числі і на подальше розширення функцій держави, визначали можливості піднесення її ролі в суспільстві. Доцільно стверджувати, що розвиток держави і податків є взаємообумовленими процесами.

Мета статті: обґрунтування теоретико-методологічних засад ефективного податкового контролю, розробка підходів до побудови оптимальної системи оподаткування суб'єктів господарювання України.

Виклад основного матеріалу. Суспільний прояв податків змінювався залежно від набуття ними тих чи інших рис на різних історичних етапах, які призвели до формування сучасного оподаткування як досить складного процесу. Сьогодні існування податків та оподаткування в суспільстві породжує цілий ряд наслідків, ефектів, які водночас можуть розглядатися як їхні найхарактерніші риси, ознаки, тобто домінанти. Найпершою з них є забезпечення наповнення державної казни (внаслідок виконання фіскальної функції). Це основна складова функціонування податків, що слугує досягненню головної мети перерозподільних відносин. Однак вилучення частини доходів господарюючих суб'єктів об'єктивно призводить до обмеження потенційно можливих обсягів їх економічної діяльності. Цей ефект є похідним від фіскального і його існування створює додаткові можливості для реалізації регуляторної політики держави. Адже застосування різних прийомів маніпулювання обсягами вилучення доходів дає їй змогу впливати на економічну активність та соціальне становище інших суб'єктів економічних відносин. Паралельно з зазначеним, самі механізми акумуляції грошових коштів держави та регулювання соціально-економічних процесів, реалізуючись через вилучення частини приватних доходів, потребують чіткого регламентування. Будь-які недоречності, що можуть виникати в ході вилучення, здатні одночасно унеможливити як наповнення казни, так і вплив на економічну активність чи соціальне становище. Отже, з моменту свого виникнення податки та оподаткування породили третю домінанту власного використання суспільством – організаційно-управлінську [1].

Сьогодні вона одночасно є й умовою функціонування перерозподільних механізмів. Історичний аналіз свідчить, що на перших етапах свого існування податки не були чітко регламентованими, а відносини між суб'єктами не врегульовувалися (крім впливу з позиції сили). Це дає підстави стверджувати, що лише прагнення максимізації й збалансованості фіскального та регулюючого ефектів оподаткування обумовили виникнення організаційно-управлінської домінанти перерозподільних відносин, тобто вона є наслідком тривалого історичного використання податків людством, продуктом розвитку оподаткування.

Отже, податки та оподаткування в сучасному суспільстві характеризуються трьома основними домінантами: фіскальною; соціально-економічною; організаційно-управлінською [1, 2, 3]. У сукупності названих рис вони сьогодні виступають важливим сегментом економічних відносин.

В.М. Мельник дефініцію терміна “податки” [4] бачить у такій інтерпретації: податки – це система економіко-правових відносин з приводу перерозподілу створеного продукту, в ході яких провадиться вилучення частини доходів юридичних та фізичних осіб на користь держави для її забезпечення та вторинного перерозподілу на користь окремих юридичних і фізичних осіб та на громадські потреби.

Оподаткування як процес стягнення податків ґрунтується на об'єктивних перерозподільних відносинах, головні риси яких знаходять у ньому своє відображення. Це дає підстави стверджувати про співпадання переліку домінант податків та оподаткування.

Відповідно до наведеного, податкова система являє собою сукупність трьох підсистем, що слугують забезпеченню реалізації домінант податків і оподаткування: підсистеми податкового законодавства, підсистеми податкових органів та підсистеми застосування податкового законодавства (адміністрування податків державними службами).

Специфіка реалій використання податків сучасною державою призводить до необхідності деякого коригування трактування їх функцій. Враховуючи інтереси практики, в сучасних теоретичних розробках доцільно розрізняти стимулюючу та обмежуючу функції податків. Виходячи з доведеної взаємообумовленості розвитку податків і держави, існує необхідність з'ясування можливостей забезпечення фінансової бази останньої через перерозподільні механізми, маючи на меті оптимізацію складу податкової системи на умовах фіскальної достатності. Для цього можуть застосовуватися різні методичні прийоми. Найбільш вживаними є розрахунки коефіцієнта продуктивності податків (співвідношення ефективної та стандартної ставок), показника бюджетної ефективності (надходження податків у % до ВВП у розрахунку на 1 % стандартної ставки). В обох випадках отримуємо відповідь лише на питання про те, скільки той чи інший окремо взятий податок забезпечує надходжень порівняно з потенційним рівнем [1, 2, 3].

Інколи також співставляють податкові надходження з ВВП, з'ясовуючи таким чином, яка частка виробленого в країні продукту перерозподіляється через податки. Однак цей показник більше свідчитиме про тиск податків на економіку, ніж про їхню цінність для бюджету. Тому фіскальну ефективність податків необхідно розглядати як їх порівняльну спроможність наповнювати бюджет. Виходячи з цього, одним із показників фіскальної ефективності можна вважати питому вагу того чи іншого податку (групи податків) у доходах бюджету. Відповідно фіскальна ефективність податкової системи в цілому характеризуватиметься питомою вагою податкових доходів бюджету в загальній сумі його доходів. Розглядаючи дані показники в динаміці, можна дійти висновку про зміну порівняльного ефекту податку, групи податків, податкової системи.

З того, що розвиток держави та податків тісно взаємопов'язані, випливає: досягнення через податки фіскальних і соціально-економічних цілей не є повністю автоматичним актом. Результати оподаткування, що сприймаються нами як об'єктивні, дуже залежать від дій та управлінських рішень владних структур держави. Саме тому лише свідоме використання перерозподільних механізмів залежно від стадії розвитку суспільства, його запитів та інтересів може спричинити досягнення необхідного фіскального ефекту задля існування і розвитку самої держави, а також забезпечити можливість впливу останньої на соціально-економічні процеси в країні. Отже, організаційно-управлінська домінанта податків та оподаткування є особливою рисою, що надає можливості

посилення дії фіскальної та соціально-економічної доміант через механізми суб'єктивної діяльності.

Організаційно-управлінська доміант проявляється в процесі адміністрування податків. Останній сьогодні потребує теоретичного обґрунтування. Аналіз відповідної практики свідчить, що в сучасних умовах до адміністрування податків слід відносити такі напрями управлінської діяльності: облікову роботу; масово-роз'яснювальну та консультативну роботу; прогнозно-аналітичну роботу; контрольню-перевіркову роботу.

Результати ретроспективного аналізу розвитку адміністрування податків підтверджують актуальність проблем взаємовідносин податкових органів з платниками податків (особливо під час декларування та контролю), оцінки та обліку об'єктів оподаткування, формування структури та визначення повноважень фіскальних служб, організації та методики державного контролю за діяльністю платників податків, забезпечення громадського контролю та захисту прав платників податків.

Ефективність податкового контролю визначається рівнем організації управлінської діяльності контролюючих органів щодо забезпечення своєчасних податкових надходжень у повному обсязі відповідно до чинного законодавства при оптимальному розмірі витрат.

У ході дослідження науковцями ефективності системи податкового контролю зазначено про необхідність використовувати комплексний підхід, який передбачає оцінювання кількісних і якісних показників за всіма основними етапами контрольної роботи. Існують такі критерії оцінки ефективності податкового контролю в Україні:

1. Правова визначеність елементів системи податкового контролю.
2. Дотримання стратегії розвитку податкової системи за оцінкою рівня добровільної сплати податкових платежів:
 - 2.1. Визначення рівня виконання планових завдань за податками і зборами;
 - 2.2. Організація системи податкового контролю по забезпеченню своєчасних і повних надходжень податкових зобов'язань до бюджетів;
 - 2.3. Оцінка економічної ефективності контрольної діяльності.
3. Оцінка етапів контрольної діяльності податкової служби.
4. Аналіз організаційних і методичних основ податкового контролю.

Також можливо використовувати експрес-оцінку ефективності податкового контролю, що дозволяє дослідити:

- результативність запланованого документального контролю, що визначається як співвідношення донарахованих податків і зборів до розміру податкового навантаження за основними податками від припустимого тіньового обігу;

- результативність документального контролю при випадковому відборі платників податків;

- економічна ефективність податкового контролю, що передбачає співвідношення отриманих податкових надходжень до витрат на утримання податкової служби. Розрахунки мають виконуватися в динаміці з урахуванням

темпів приросту надходжень і витрат, при чому питома вага витрат не повинна перевищувати 1-1,5 % від сум надходжень [1, 2, 3, 6];

- рівень автоматизації податкової служби (кожного етапу). Співвідношення кількості автоматизованого робочого часу (людино-години роботи на персональному комп'ютері) до загальної кількості відпрацьованих людино-годин;

- оцінювання податкової інформованості, податкової свідомості й корупції в податковій сфері має проводитися за допомогою незалежних соціологічних досліджень, анкетування по групах респондентів у різних областях України.

Аналіз правової визначеності елементів системи податкового контролю продемонстрував відсутність чіткості визначень і правового закріплення понятійного апарату податкового контролю, функцій і принципів контрольної діяльності, що свідчить про низьку ефективність податкового контролю України за першим критерієм.

Розгляд податкового контролю як складної управлінської системи дозволив запропонувати розширене визначення податкового контролю з урахуванням його мети – організації контрольної діяльності з виконання податкових зобов'язань, запобігання та припинення податкових правопорушень і відшкодування втрат бюджету, понесених через недотримання цих вимог у рамках реалізації встановлених заходів відповідальності. В ході ретроспективного аналізу економічних теорій та історичних джерел можна визначити зовнішні та внутрішні чинники впливу на ефективність податкового контролю. Дослідження понятійного апарату елементів системи податкового контролю дає можливість уточнити суб'єктів податкового контролю, до яких слід віднести як контролюючі органи, так і платників податків (податкових агентів); уточнити поняття об'єкта з погляду його оцінювання контролюючими органами; розширити предмет контролю; визначити поняття форм і методів.

Узагальнюючий аналіз нормативно-правових актів та теоретичних досліджень дав змогу запропонувати розширені класифікації методів податкового контролю (документально-фактичні, математико-статистичні, аналітичні, примусові, організаційні) та видів податкового контролю (залежно від предмета контролю, методів, форми проведення) [1,7].

Аналіз визначення поняття податкового контролю, його ефективності, мети дозволило доповнити принципи податкового контролю, які розподіляються за трьома напрямками: 1) загальні принципи, які відповідають нормам правової діяльності країни; 2) спеціальні принципи здійснення податкового контролю; 3) спеціальні принципи організації податкового контролю. Функціонування системи податкового контролю повинно базуватися на запропонованих принципах.

Оцінка забезпечення своєчасних і повних податкових надходжень до бюджетів відображає загальні тенденції зниження рівня донарахувань за результатами контрольної-перевірочної роботи (КІР), високий рівень порушення кримінальних справ з ухилення від оподаткування. Водночас загальні показники продуктивності праці податкових службовців є економічно прийнятними (табл. 1).

Таблиця 1.
Зведені показники оцінки ефективності податкового контролю в Україні

№	Показники	2005р.	2006р.	2007р.	2008р.	2009р.
1	Рівень зібраних податкових платежів (РЗ), %	76,7	85,6	89,1	92,5	95,0
2	Рівень податкового боргу, Кпб1, %	40,5	21,8	15,1	11,8	8,2
3	Коефіцієнт добровільної сплати податків: - Кдп1, % - Кдп2, %	9,6 14,8	8,8 14,2	8,0 10,6	6,8 8,3	4,4 5,2
4	Коефіцієнт податкових надходжень у результаті КПП (Кпшпп), %	8,7	8,1	7,3	6,4	4,3
5	Коефіцієнт фінансових санкцій КПП по виїзних перевірках, Кфв	0,7	0,9	0,8	0,8	0,7
7	Коефіцієнт результативності виїзної перевірки, Крв, тис. грн.	13,3	17,7	28,5	42,0	30,8
8	Коефіцієнт ефективності виїзних перевірок, Ев, тис. грн.	29,6	35,5	25,9	20,6	16,0
9	Коефіцієнт притягнення до кримінальної відповідальності, Ккв, %	3,1	3,0	2,6	2,4	2,6
10	Загальні показники продуктивності праці (по фактичних надходженнях), тис. грн.: - ПП1 - ПП2	741,3 67,9	841,4 62,4	1236,1 55,0	1545,9 49,5	1938,0 60,8
11	Загальні показники ефективності матеріальних та інших витрат, Ев1	99,9	92,4	69,8	79,3	81,7
12	Загальна економічна ефективність діяльності податкової служби, Ез1	47,3	44,4	38,0	35,4	34,4
13	Питома вага витрат у податкових надходженнях, %	2,11	2,25	2,63	2,82	2,91

Джерело: складено за даними ДПА України.

З метою забезпечення об'єктивної оцінки другого напрямку було проведено анонімне анкетування головних бухгалтерів деяких сфер діяльності та фахівців різних відділів податкової служби, які оцінювали ефективність видів, методів податкового контролю, професійні та морально-етичні якості податківців. Результати анкетування продемонстрували недостатньо високі результати контрольної діяльності податкової служби. Отже, за даними показниками ефективність є невисокою. Проведене оцінювання потребує допоміжного якісного аналізу контрольних дій.

Оцінювання економічної ефективності контрольної діяльності, яке проведене на основі використання загальних показників економічної ефективності (табл.1), свідчить про її зниження. Висока питома вага витрат на утримання податкових органів у податкових надходженнях порівняно з іншими країнами потребує підвищення ефективності діяльності податкової служби України і проведення комплексного аналізу її менеджменту.

Науковці визначають такі існуючі проблеми:

- етап масово-роз'яснювальної роботи вимагає вдосконалення методів і форм превентивного податкового контролю та відповідного матеріально-технічного забезпечення;

- адміністративно-обліковий етап КІР є достатньо ефективним у частині роботи щодо взяття до податкового обліку і низьку ефективність камерального контролю, обумовлену високими трудовитратами інспекторів, низьким законодавчо встановленим розміром фінансових санкцій і значним рівнем помилок у податковій звітності;

- оцінка проведення виїзних контрольних заходів показала зниження рівня донарахувань;

- етап стягнення податкової заборгованості та арешт активів отримав високу оцінку, щодо заходів зниження податкового боргу;

- аналіз апеляційних і судових процедур дозволяє виявити основні недосконалості податкового законодавства за основними податками, а також процедур зняття з податкового обліку при припиненні господарської діяльності платників податків. При адміністративному оскарженні тільки в 10-16% випадках рішення приймаються на користь платників, що свідчить про відстоювання податковою службою фіскальних інтересів [1, 2].

Аналіз превентивного податкового контролю продемонстрував необхідність подальшого його розвитку й вдосконалення. Зокрема контроль-аналітична робота зі зверненнями громадян потребує зміни термінів її виконання (за письмовими зверненнями) та впровадження нових технічних можливостей для надання оперативної та зручної інформації (Інтернет, електронна пошта); інформування платників податків вимагає комплексного підходу та розроблення положення про види податкової інформації, форми і частоту її розміщення; навчання основ податкового законодавства, видання нормативно-правових актів і методичних рекомендацій щодо питань оподаткування передбачає відповідне матеріально-технічне й кадрове забезпечення, яке на цей час не має достатнього фінансування.

При дослідженні методики камерального контролю в працях дослідників [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7] розкрито наявність нормативних суперечностей у визначенні предмета камеральної перевірки. Результатом аналізу камерального контролю стали пропозиції щодо методичного та організаційного розмежування камерального контролю на камеральну перевірку та контроль за визначенням податкових ризиків, що сприятиме поглибленій спеціалізації та зменшенню впливу суб'єктивного людського чинника як провокуючого корупційну поведінку.

Документальний податковий контроль є основною формою контролю, що дозволяє визначити реальний рівень виконання платниками податків податкових зобов'язань. На основі аналізу нормативно-правових актів згруповано та класифіковано методи документального податкового контролю (документально-фактичні, математико-статистичні (аналітичні), примусові, організаційні). Зазначені методи фігурують у різноманітних нормативно-правових актах і потребують уніфікації та впровадження єдиного законодавчого підходу щодо їх розроблення та використання [6].

Велика кількість щорічно проведених документальних перевірок – близько 13 % від загальної кількості платників – не приводить до зниження рівня ухилення від оподаткування, що потребує нових підходів до проведення контролю. Рівень притягнення до кримінальної відповідальності не знижується протягом 2003–2009 рр. і складає в середньому 2,7 % від загальної кількості проведених перевірок у цілому по Україні. Така статистика свідчить, по-перше, про необхідність корінного реформування податкового законодавства; по-друге, про необхідність удосконалення методики проведення документальної виїзної перевірки, яка є затвердженою формою акта перевірки з детальним описом і рекомендаціями щодо використання окремих методів податкового контролю.

Доцільно зробити акцент на всебічному поглибленому проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності з погляду виконання податкових зобов'язань на основі використання фактичних методів податкового контролю з можливістю залучення новітніх технічних досягнень. Упровадження зазначеної методики відобразиться на підвищенні якості перевірки та зниженні корумпованості податківців.

У сфері податкових відносин діють різноманітні чинники, які впливають на поведінку платників податків при ухиленні ними від оподаткування. Визначено такі ключові чинники: рівень розвитку податкової культури в державі (сумлінна поведінка платників податків) та схильність до корумпованості посадових осіб органів державної влади [7]. На вказані чинники безпосередньо впливає дієвість превентивного податкового контролю, який базується на комплексному інформуванні реальних та потенційних платників податків.

Протидія корупції в податкових органах потребує управління кадровою політикою перш за все матеріальним заохоченням службовців, яке, враховуючи зарубіжний досвід, повинно базуватися на особистих досягненнях службовця та загальних результатах діяльності податкової служби. Також потрібно впровадження організаційно-управлінських заходів: відкритості загальних показників діяльності податкових органів; участі в експертизі по виявленню можливих корупційних норм у податковому законодавстві; проведенні процедур апеляції незалежним органом, що не входить до структури податкової служби; організацію постійно діючого контролю за доходами і витратами податкових службовців і членів їх сімей; за допомогою ЗМІ формування позитивного образу платника податків.

Ретельне планування документальних перевірок на базі аналізу податкових ризиків є одним з основних напрямів забезпечення ефективності виїзних форм податкового контролю. Доповнений і уточнюючий перелік діючих податкових ризиків такими як: надання чи залучення кредитів, позик при незначних (нульових) прибутках; відсутність готівкового обігу в торговельних підприємствах та сфері послуг; наявність приватних підприємців серед найманих працівників; посередницька діяльність з декількома іншими посередниками; придбання (отримання) значного рухомого та нерухомого майна, не забезпеченого відповідними прибутками, та ін. – класифіковано

залежно від виду та джерела формування показників податкової та фінансово-господарської діяльності платника податків на формальні, аналітичні (ризика відхилень), фактичні [7].

Висновки. Набір функцій податків та способи їх адміністрування залежать від рівня розвитку держави. Паралельно, забезпечення поступального розвитку самої держави визначається податками, оскільки останні являють собою механізм акумуляції коштів, призначених і на розширення її функцій. Отже, розвиток держави і податків є взаємообумовленими процесами.

Взаємообумовленість розвитку держави і податків, у свою чергу, змушує періодично (на чергових історичних етапах) переосмислювати та уточнювати дефініцію самого терміна “податки”.

Удосконалення оподаткування в Україні має передбачати комплекс заходів, серед яких поряд з питаннями реформування законодавства та оптимізації окремих елементів податків особливе місце посідають рішення організаційно-управлінського характеру.

Список використаних джерел:

1. Мельник В.М. Оподаткування: наукове обґрунтування та організація процесу: монографія. / В.М. Мельник – К.: “Комп’ютерпрес”, 2006. – 277 с.: іл., табл. – Бібліогр.: с. 228–237.
2. Податкові важелі та стимули розвитку господарських систем (теоретичні засади та практика використання): монографія / За заг. ред. В.Л. Андрущенко, В.М. Мельника – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2006. – 210 с.: іл., табл. – бібліогр.: с. 178–208.
3. Податкова система України. Практикум: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів освіти [Мельник П. В., Данілов О.Д., Ходаківська В.П. та ін.]/ Державна податкова адміністрація України; Академія держ. податкової служби України. – Ірпінь, 2001. – 254 с.
4. Мельник В.М. Податки та їхній вплив на виробництво: Дис. канд. екон. наук (08.04.01) / Одеський держ. економічний ун-т. – О., 1998. – 178 с.
5. Місцеві бюджети, податки і збори (закон, практика, проблеми) / Управління по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування апарату Верховної Ради України / В.А. Граб (відп.ред.), О.А. Нескоромний (упоряд.). – К.: Парламентське вид-во, 2000. – 232 с.
6. Жигаленко О.В. Исследование понятия налогового контроля / О.В. Жигаленко // Економіка. Фінанси. Право. – 2007. – №6. – С. 14-19.
7. Жигаленко О.В. Международный опыт в системе повышения эффективности налогового контроля в Украине / О.В. Жигаленко // Материали Межвузовской научно-практ. конф. ученых, рук-лей, специалистов и преподавателей «Значение внешнеэкономической деятельности предприятий для дальнейшего развития экономики региона» / Под ред. Сирош Н.В. – Симферополь, 2006. – 157 с. – С. 127-130.

Подано до редакції 4 квітня 2011 року

Соколовская-Гонтаренко И.Е.

Теоретические и методологические основы современных научных подходов к построению оптимальной системы налогообложения субъектов ведения хозяйства Украины

В работе представлено научно-теоретическое обоснование фискальной, социально-экономической и организационно управленческой доминант налогов и налогообложения. Показана связь доминант с функциями налогов и их отличие от элементов налогов.

Основное внимание в статье уделено освещению роли организационно управленческой доминанты налогов и налогообложения, что находила свое отображение в работах других авторов лишь частично.

Разработаны практические рекомендации относительно совершенствования администрирования налогов в Украине с целью достижения максимизации фискальных и социально-экономических эффектов налогообложения.

Ключевые слова: *налоги, налоговая система, доминанты налогов и налогообложения, функции налогов, фискальная эффективность, налоговый груз, администрирование налогов, налоговая служба.*

Sokolovska-Gontarenko I.E.

Theoretical and methodological bases of the modern scientific approaches the construction of the optimum system of taxation subjects of menage Ukraine

A scientific and theoretical ground is in-process presented fiscal, social, economic and organizationally administrative dominants of taxes and taxation. Connection of dominants with the functions of taxes and their difference is rotined from the elements of taxes.

Basic attention in the article is spared illumination of role organizationally administrative dominant of taxes and taxation, that found the reflection in works of other authors only partly.

Practical recommendations are developed in relation to perfection of administration of taxes in Ukraine with the purpose of achievement of maximization of fiscal and socio-economic effects of taxation.

Keywords: *taxes, tax system, dominants of taxes and taxation, functions of taxes, fiscal efficiency, tax load, administration of taxes, tax service.*

Соколовська-Гонтаренко Ірина Євгенівна – старший викладач кафедри бухгалтерського обліку Національного університету державної податкової служби України.